

FOAIA ILUSTRATĂ

În Monarchie: ¼ an fl. 1.50; 1 an fl. 6
În România: ¼ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:
Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiiu, 1/13 Septembrie 1891

Nr. 35

Chira.*)

Din colecțiunea de cântece vechi românesce a domnului
Ioan Pop Reteganu.

I.

Pre din sus de schila
Din jos de Brăila
Încarcă-se 'ncarcă
Sîrmă și mătășă,
Marfă femeescă
De pte țeara noastră.
Cine 'mi-o 'ncarca
Și cine-o descărca?
Arap cel buzat,
Negru 'i cisnovat,
Cu peptul eșit,
C'un picior sgârcit,
Cu ochiul sgâit,
Cu solzi după cap,
Cu zăbași de drac,
Când îl veđi pre dînsu
Nu poți ținea rîsu;
În gazdă trăgea
Pe noapte mînea,
La Chira, sora Chiră,
Tiněra copilă
Floare din grădină...

Arapul ȃcea:
„Chiro, soro Chiro!
„Vină după mine,
„Că eu 'ți-oi așterne,
„În loc de logani
„Ți-oi așterne bani,
„În perini țesute

„Părale mărunte“.
Chira lui îi ȃce:
„Ba! eu n'oi veni,
„Că tu că 'mi-i duce
„În țeara-arăpească,
„Sororile tale
„Ele m'or chiema
„Să mă omenească,
„Nu m'or omeni,
„Ci m'or otrăvi“.
„Chiro, soro Chiro!
„Vină după mine,
„Că eu îți voiui face
„Casă de uiagă
„Cum 'ți-a fi măi dragă,
„Și eu că 'ți-oi face
„O casă de țiglă
„Unde să n'ai frică...“

Mintea 'i-o afla
Pre Chira o lua,
Cu ea se ducea
Pe Dunăre 'n jos,
În pistoale dând,
În sîrme sîrmând,
Chira hohotind...
Acas'o ducea
Și casă-'i făcea,
Căsuță de țiglă
Să nu-'i fie frică.

II.

Dinu Constantinu
Frățior cu Chira,
Acasă venia
La poartă striga:
„Chiro, soro Chiro!
„Deschide-'mi poarta,
„Că-'ți aduc marfa“.

Chira nu-'i răspunde,
Că n'are de unde,

Și el că 'mi-și ese.
Mama Chiriei
Din gură grăia:

„Dine Constantine,
„Că ea nu răspunde
„Că n'are de unde,
„Că Chira s'a dus
„Cu Arap buzat
„Negru cisnovat“.

III.

Dinu Constantinu
Rēu se întrista
După ea pleca,
Pe Dunăre 'n jos...
Și el se ducea
În țeara-arăpească,
Strigă la fereastră:

„Chiro, soro Chiro!
„Slobođi-mă 'n casă“.

„Eu te-ași slobođi,
„Dar' m'am despletit
„Și-Arap cel buzat

„El s'a 'nvěluit
„În pěr galbin subțire
„Lung până 'n călcăe,
„Și s'a pomeni
„Și te-a prăpădi“.

Făcea ce făcea
În casă intra,
Pre Chira-o lua
Cu ea se ducea
Pe Dunăre 'n sus,
În pistoale dând
În sîrme sîrmând,
Chira suspinând...

Afrodita.

O povestire din vechia Elada. De Ernst Eckstein. — Traducere
din nemțesce.

(Urmare).

„I-am auđit numindu-se, dar' n'am luat seama;
îmi sunau cam străin în urechi“.

„Prietenilor“, ȃise principele ridicându-se,
„nu este generos, a se bucura, fie într'ascuns, fie
pe față, de nenorocirea chiar și a contrariilor no-
stri. Suprim deci simțemēntul, care tocmai se
ivesce în internul meu. Atăta însă pot exprima
la acest loc: pentru noi cești din Icaria nenoro-
cirea celor din Milet nu înseamnă vr'o pierdere.
Ori-cine ar fi purtătorul puterii în Milet: nici un
guvern nu va face mai mari pagube comerțului
nostru, ca cel de până acum, cu conceptele sale
ânguste despre adevăratele interese ale popora-
țiunii litorale; nici unul nu va fi cu mai puțină
considerare la raționamentele Noastre, la rugările
Noastre, ba chiar la amenințările Noastre. Noi
înșine n'avem să ne temem de un atac din partea
piratilor; corăbiile noastre sînt solide și bine echi-
pate; cetățenii nostri sînt bine exercitați în mă-
nuirea armelor și în suportarea a tot felu de
greutăți, astfel că țermul nostru în toate pun ctele
poate fi apērat cu înlesnire și cu deplină sigu-
ranță. Catastrofa din Milet nu-'mi pricinuesce
dar' supērări; și deși pre indiviđii, care au căđut
jertfă sorții inimice, îi compățimesc ca om: în
posiția mea, ca căpetenie a statului mai că ași
fi aplectat, a considera întēmplarea, a cărei veste
ni-a adus băiatul, ca o întēmplare favorabilă“.

* O variantă mai amplificată a acestui cāntec o aflăm în
colecțiunea „Poesii populare române“, de G. D. Theodorescu, la
pag. 643, sub numele „Kira“, scrisă după lăutarul Petrea Crețul
Solcanu, la Lacul-Sărat; altă variantă tot acolo la pag. 647, au-
ȃdită dela cobzarul Ioniță Nicolae Pantilimoneanu din București.
Alte variante se află în colecțiunea de „Poesii populare“ ale lui
V. Alexandri, pag. 116—119 și în colecțiunea dlui T. T. Bu-
rada, pag. 107—112. Varianta dlui Reteganu e din Valea-Hațegului.

La un semn al lui Ximmias se retrase băiatul. În același moment apărî un servitor, care dete principelui o epistolă, cu adausul, că ar fi ceva grabnic.

Monarchul citi:

„Dela Oloros“, dîse el fără să fi vrut. „Tocmai a esit la uscat. A fost și el între cei obsediați cu Charidemos în palatul Archontei. Dar' apoi 'i-a succes, cedând rugămintelor lui Charidemos, să se scape, pentru-ca în Dracanon... Hm, curios...“

Preste fruntea lui trecî un nuor.

„Ah, da“, dîse el în sfîrșit“. „Oloros este rudenia mea: chiar și din acest motiv nu-'i pot refusa primirea“.

Apoi se întoarse cătră servitor:

„Spune trimisului, care a adus această scrioare, că voiu primi pre scriitorul epistolei aici în această hală“.

Curiositatea mesenilor, care își uitaseră într'aceea cu desevîrșire de urcioarele cu vin, deveni tot mai mare. Philostrat însă păstra o rece rezervă.

„Ei! încurînd veți auți cu urechile voastre, ce el ne va spune!“ dîse el zimbînd. Apoi, cam supărat, adause:

„Ce, nu ghiciți? Pe toți deii, de alte-ori pare-că nu sînteți atît de neajutorați în deslegarea de enigme mult mai grele! El vine pentru a cere dela noi ceva cu neputință. Din însărcinarea lui Charidemos ne cere ajutor în contra piraților“.

„Ajutorul nostru?“ strigă Ximmias. „Noi, noi să apucăm armele pentru dragii noștri vecini din Milet? În adevăr tot lucrul apare ca o mascaradă“.

„Dar' așa este. Cei care insultă, de obicei au o slabă memorie“.

După cîtăva vreme Oloros, însoțit de cîtiva oameni tineri, întră cu cuviința omului de neam în mijlocul adunării. Philostrat porunci să-'i servească un vas cu vin de cel mai ales. Apoi începî Oloros cu voce ceva cam nesigură:

„Te vei mira, mult onorate Philostrat, că Miletul în grozava sa strîmtoraare se adresează tocmai la Tine pentru ajutor. În adevăr eu, care totdeauna m'am plîns de nedreptatea, pre care Miletul o a comis față cu Icaria, simț mai bine contradicerea în purtarea noastră. Și eu ași fi fost cel d'ântei, care ar fi sfătuit cu toată serioșitatea pre Archonta, să nu insiste prelîngă propusul seu, dacă împreună cu dînsul n'ași fi pe deplin încredințat, că nici una din cetățile și insulele învecinate nu este așa pe deplin în stare, să sdrobească puterea piraților, ca tocmai stăpînitorul din Dracanon. Ca recompensă pentru ajutorul cerut Archonta oferă nu numai rebonificarea cu prisosință a cheltuelilor de răsboiu, ci și acordarea tuturor avantajielor, pre care până

acum înzadar ai cercat să le dobîndesci în ce privesce comerțul și comunicațiunea cu locuitorii din golful latmic. Vino dar' întru scăparea conaționalilor tîi strîmtorați și adă-'ți aminte, că schimbăcioase sînt toate cele omenesci!“

„Refus darea de ajutor“, dîse principele cu hotărîre. „Fi-va Miletul în stare să recompenseze sîngele atâtor cetățeni icarieni, căroră răsboiul le va curma vieța? Și apoi: ceea-ce voi îmi oferiți, va cădea în partea mea, îndată-ce Charidemos va fi delăturat din stăpînie; căci el numai și soții lui, nu cetățenimea este, care ne sînt antagoniști. — Dacă ar fi vorba să dau ajutor unei politii împrietenite, n'aș cruța sîngele nici al cetățenilor mei, nici al meu propriu; a scăpa din primejdie pre străini, sau chiar pre inimizii cu risicul propriei vieți, așa ceva să nu aștepți dela cineva cu mințile la loc“.

„Dar' te rog, cugetă...“

„Toate le-am precugetat. De altcum, — știu mai bine, decum ai presupune, care este adevărata cauză a năpăstuirii voastre prin pirați. Stăpînitorii din Milet poarte acum cu supunere urmările miserabilității lor; căci aceasta este o pedeapsă trimisă de deii. Cine își petrece vieța în nebunii și cine umblă pe căile strimbe ale fărădelegii, să nu se mire, dacă în cele din urmă dă în prăpastie“.

„Cu această hotărîre ași fi dimis?“

„Tu nu! Rămâi, cât îți place, ca oaspele nostru și vei fi binevenit!“

Oloros dete trist din cap.

„Aceasta ar însemna că 'mi-am tradat patria“, dîse el cu hotărîre. „Charidemos, da, n'a fost archontă după gustul meu; dar' acum el singur mai este reprezentantul vechiului Milet. Alătura cu el voiu lupta, — și voiu căde. Rămâi cu bine!“

„De dragul tîu doresc armelor voastre învingerea. Dintr'altel, — nu pot altcum“.

Oloros se închină. Apoi se îndepărtă cu pași măsurați.

„Stăpâne, poți!“ se auți dintr'odată vocea emoționată a tînerului sculptor.

Uimiți se întoarseră cu toții înspre îndrășnețul artist. Și Oloros stătî locului și-'și întoarse fața spre el.

„Da, stăpâne“, continuă Acontios cu căldură din ce în ce mai mare, „tu poți, și dacă-'mi dai voia, voiu să dovedesc ceea-ce susțin, întocmai cum matematicul își dovedesce teorema“.

Philostrat își încreți fruntea.

„Vorbesce“, grăi el în sfîrșit. „Adevărat sînt surprins a vedea, că cei mai tineri vor să dea sfaturi celor mai maturi; dar' totdeauna am știut să suport și contradicerea, când ea isvoresce din intenție bună“.

„Din cea mai bună, stăpâne“, dîse Acontios. „Nu numai binele Miletului, ci și binele Tîu, ba

viitorul tuturor elinilor îl am în vedere, când cu insistență te rog: nu lăsa pre pirați să ducă în deplinire fărădelegea lor! Din pământ rău, nicicând nu vor crește roade bune. Chiar dacă Olbios ar întemeia în Milet o nouă organizare a puterii statului, el totuși rămâne un criminal și un tâlhar, un călcător al dreptului popoarelor, un barbar. Miletul ca politie de pirați amenință înainte de toate insula Samos și apoi Icaria. Toate moravurile bune și nobile, pre care le avem moștenire dela părinții noștri, se vor nimici, când pumnul brutal al lui Olbios va trece preste ele. Că o politie, în care hoția și siluirea sunt legea supremă, va dobândi mulți cetățeni și spriginitori, că acolo se vor aduna toți făcătorii de rele și toți netrebnicii, pentru a se înfrăți în comiterea fărădelegilor, despre aceasta cred că nu te vei îndoii. Astfel dar' trebuie să ne opunem începuturilor răului, pentru-ca el să nu copleșească mai în urmă și pre vecini“.

Acontios se oprî aci. Un murmur aprobător trecu prin ceata celor adunați. Philostrate dete liniștit din cap.

„Urma va alege“, dîse el în sfîrșit. „Tu taxezi prea sus tenacitatea piraților. Odată în culcuș moale, comod, nu vor prea avea plăcerea să rischeze cele dobândite prin noue aventuri. Și dacă ar face vr'o astfel de încercare, atunci tot mai este timp de ajuns, ca împreună cu celelalte orașe din Elada să le tai drumul. Charidemos însă și soții sei să poarte acum necazul, pre care înșiși și-l-a atras; căci numai dela ei a atîrnat, să afle în poporul din Icaria un aliat credincios. Cine voiesce să primească, acela trebuie să scie să și dee. Această maximă străvechie, Milesienii o au călcat-o în picioare“.

„Stăpâne“, continuă Acontios, „nu Milesienii, ci căpeteniile lor orbite. Acum nenorocirea le va fi deschis și lor ochii. E oare cu dreptate ca orașul, ca mulțimea cetățenilor care a desaprobat purtarea gerusiei și a Archontei, să ispășească nebunia purtătorilor puterii? Aceasta nu cred că o voiesce Philostrate cel drept!“

Cu elocuență atrăgătoare expuse apoi mai pe larg această idee a sa; el revocă principelui în memorie cele-ce mai înainte povestise băiatul lui Ximmias despre confuziunea inconsolabilă a cetățenilor și despre sumeția și crușimea piraților; zugrăvi desperațiunea bărbaților, care, cercând după ajutor, veniră cu pericolul vieții la Icaria și acum sînt siliți să se reîntoarcă, ducînd cu sine durerosul simțemînt, că nimic nu va putî oprî peirea celor asediați. Minunatul june, cuprins de focul entuziasmului, stînd drept în picioare și adresîndu-se cu ochi învăpăiați lui Philostrate, nu ca unul, care cere o milă, ci aproape ca un profet, care propoveduesce voința țăilor, oferia o încîntătoare privelisce. Această frumusețe viguroasă, pasionată, dar' totuși în mișcările

sale cumpătată, impresionă cu mai mare putere spiritul adevărat artistic al lui Philostrate, decât logica iresistibilă a cuvintelor lui Acontios. Și după-ce acum însuși Melanip spriginî cu căldură cuvintele tinărului, cedă și monarchul, cu o nobilă impetuositate, simțemintelor, care de mult se încuibaseră în inima sa. Ca și la privirea bustului de o frumusețe covîrșitoare al Afroditei, el îmbrățișă pre tinăr în prezența tuturor și dîse, căutîndu-î drept în ochii învăpăiați:

„Ei bine, Acontios! Ție, vrăjitorului, care scie să emoționeze inimile tuturor cu atîta putere, si aceasta ți-a succes: mi-ai smuls spada din teacă, și cu ajutorul țeilor o voiu purta întru eliberarea Miletului“.

Cei mai mulți dintre oaspeți salutară această hotărîre a lui Philostrate cu vii aprobări.

Oloros, care, stînd la ușe, fusese spectatorul acestei scene, se întoarse îndărăt, se închină înaintea principelui și-î mulțumi în cuvinte entusiastice în numele cetățenilor și în numele căpeteniei lor politice.

„În adevăr“, adause el, privind mai la Philostrate, mai la Acontios, „nu sciu pre cine să-î admir mai mult, pre principele, care vrășmășia politică o preschimbă în prietenie, sau pre artistul, care, dînd uitării asprimea unei sentențe dușmănoase, ia în apărare pre persecutorii sei. Dacă jertfa lui Philostrate cîntăresce mai greu în cumpăna faptelor, Acontios săvîrșesce ceva mai sublim pe terenul nobleței simțemintelor; el a trebuit să supoarte cel mai amar lucru, care poate să i-se întemple unui om liber. Fără rezervă pot să o spun această, pentru-că aici nu vorbesc înaintea unui împărat vavilonean sau persian, ci înaintea stăpînitorului Icariei, celui mai nobil dintre toți elinii“.

Acontios, care și el mulțumise principelui, veni acum lîngă Oloros.

„Nu prețui prea sus generositatea mea“, dîse el cu jumătate voce. „Nu e oare Charidemos tatăl adoratei mele Cydipe? Spune, Oloros: unde e ea acuma? De mult mă arde această întrebare pe suflet. Este ea în siguranță?“

„Așa sper, — acum după-ce Philostrate și-a dat învoirea. Mireasa ta se află în palatul archontei“.

„Așadară închisă și ea împreună cu ceialalți și obsediată de acei nemernici tâlhari? Mai că puteam să o sciu“.

„Ar fi putut să scape dacă ar fi voit să fugă cu Conon. El o rugase, o conjurase chiar; ea însă rămăsese statornică prelîngă refuzul ei. În adevăr, dacă ea s'ar fi suit dimpreună cu Conon în corabie, mai că nu ar mai fi rămas deschisă vr'o ușe de scăpare. Aceasta ar fi însemnat a abandona pre Acontios pentru a întinde mîna trădătorului“.

„Ce curagiu în ea!“ strigă Acontios plin de fericire. „Ah, cum îmi va oțeli puterea de a lupta în contra lui Olbios, cugetul că împreună cu orașul recucerit voiu cuceri și pre iubita mea! Căci știu mână tot atât de bine și spada și dalta“.

Câștigat odată pentru lucru, principele Icariei dădă încă în aceeași oară poruncile necesare. Mulțumită excelentei organizațiuni a tuturor afacerilor statului, și mai ales și organizațiunei flotei, în tot momentul pregătită de războiu, — de altcun cea mai bună flotă în întreg archipelagul ostic, — a fost cu puțință că chiar a treia zi după venirea lui Oloros se se făcă plecarea. Nefiind în plan atât o luptă navală, cât mai ales o grabnică eșire la uscat, Philostrate dete porunca ca vasele de războiu să fie însoțite de un însemnat număr de vase de transport, care erau încărcate cu cetățeni și ostași mercenari. Astfel îndată după apunerea soarelui porni flota, însoțită de binecuvântările și strigătele de bucurie ale celor ce rămăseseră acasă, și care erau pe deplin încredințați, că lucrul pentru care Philostrate se duce la războiu, este bun și drept; chiar și numai pentru aceea, pentru-că el îl apără.

Jucătoare marocană.

XI.

În palatul Archontei într'aceea așteptau înzadar după sciri dela Oloros.

Chiar și pentru impresiunea ce o ar produce asupra împregiuririi totala supunere a orașului, pirații trebuiau să stăruiască din răzputeri, ca să înfrângă cât mai îngrabă rezistența lui Charidemos și a micii sale cete de apărători.

Aveau scire despre scăparea lui Oloros din oraș și despre mergerea lui la Icaria, ba poate chiar ghiciseră scopul călătoriei sale. După relațiunile care de ani existau între Milet și între Icaria însă, nu prea puteau să se aștepte la vr'un

resultat favorabil al acestei misiuni, din contră mai curând prevedeau, că Philostrate va fi cu atât mai puțin aplecat a interveni în favorul lui Charidemos, cu cât mai necontestată era biruința piraților și cu cât mai cu desăvârșire țineau orașul în puterea lor. În decursul celor trei zile trecute dela plecarea tănuită a lui Oloros, ei întreprinseră în două rânduri un asalt formal asupra edificiului colosal, pentru a fi respinși de amândouă dățile de puterea armată de sub conducerea

lui Charidemos. Oamenii acestia se luptau cu curagiul desperării; căci Olbios făcuse un înfricoșat jurământ, după-ce Archonta respinsese cu îndârjire provocarea de a se preda, că adecă: nici unul din locuitori nu va scăpa cu vieața, îndată-ce va fi ajuns în mâinile lui acest ultim razim al orașului Milet.

În ziua înainte de plecarea flotei icarice primii Olbios scirea, că Philostrate grăbesce întru ajutorul Milesienilor. Această veste nu numai că potența dorința febrilă, de a cuceri palatul, ci și scrupuloasa purtare de grije, de a împedeca cu desăvârșire ori-ce comunicare a celor obsediați cu lumea din afară. Trebuia împedecat, ca să nu ajungă la urechile lui Charidemos, că Phi-

lostrate se apropie aducând ajutor, — căci altcun conducătorul piraților își perdea tocmai pre cel mai bun aliat al seu, care lupta pentru el în internul palatului: teama, că misiunea lui Oloros nu va avè nici un rezultat. Această teamă putea în cele din urmă se producă o descurajare, înainte de ce ar sosi oștirea icarienilor, — și dacă palatul va fi cucerit înainte de sosirea flotei inimice, atunci ei, — pirații, — chiar fără a lua în considerare impresiunea morală a acestei cuceri, — se aflau în posesiunea unui foarte prețios obiect de spriginire al operațiunilor lor următoare.

(Va urma).

Conduct funebral în Veneția.

Rosa sau Trandafirul.

Prelucrare după P. R. Stolzisi din „Pharmaceutische Post“,
de I. P. Reteganul.

Rosa L. (Rosaceae) dela *ῥοδον* = Rosă, sau dela celticul rhodd sau rhud = roșu; germănesce: Rose, (romănesce rujă, rosă, trandafir, trandachir).

Are așa multe specii, subspecii și varietăți, încât sînt silit a tăcea pre cele mai multe, luând notă numai despre cele-ce obvin în medicină în general, ori în medicina populară în special și care în superstițiile cutărui popor și-au câștigat un loc oare-care.

Fîind vorba de rosă, carea în mîile ei de varietăți este în adevăr regina florilor, intrunind frumșeța cu delicatetea și mirosul, așa aci voiu începe cu rosa sêlbatecă, care este strămoașa tuturor celor de grădină, celor metamorfosate și perfecționate prin cultura omului, și adecă cu așa numita Rosa canina, care încă are multe variante și deci și numiri, ca rosă sau trandafir sêlbatec, măceș, rug etc.

Ea se află pe toți câmpii, pe locuri ridicate, prin tufșuri. Mai delicați sînt boboceii, că după-ce se desface floarea complet, se scutură lesne. Odată se folosiau ca medicină învêlișul rădăcinilor și florile, respective petalele florilor sub nume de cortex radice et flores caninae Rosae sau sylvestris; acum se folosesc fructele coapte, adecă potirul fructului, învêlișul, care închide fructele, așa numitele cacadări și măceșe. Cacadările aceste coapte se folosesc la morburi de friguri și de aprinderi; căci conțin o dulceață particulară amestecată cu o acrimă de plantă.

Cacadările aceste cărnose au mai mare valoare însă pentru cuină ca furtură cu zăhar, sub nume de Conserva Cynobatae. Fructele cele mai mari servesc și ca surogat de cafea. Fructele proaspete puse în lapte îl închiagă și dau un zêr vindecător și prea gustuos și puse în oțet îi dau un gust plăcut. Simburii de cacadări îi ia omul ca un bun mijloc contra limbricilor.

Pe trunchiul rosei sêlbatece se pot ocula ori altoi rose nobile, care nu numai se prind ușor, ci sînt și mai rezistente contra tempestăților și temperaturi.

Foarte mult se ținea odată la așa numiți bureți de trandafiri, care se produc prin împunșetura vespelui de trandafiri.

Acest burete se formează pe trunchiu ori și pe crenguțele ce poartă rosa (dar' pe crenguțe e numai neted, precând pe trunchiu este mușchios, verde, verde-brun, ba chiar și purpuriu). Buretele acesta se ivesce cam la o septemână după împunșetura vespelui de trandafiri. Mierușa acestui vespe are la partea dindêrêt un ferestreu dublu, cu care face tăieturi în trunchiu și acolo depune ouale.

În locul acela apoi se ridică o crescătură lemnoasă, care consistă din atâtea celule separate, câte ouae au fost depuse.

În timpul, când buretele este în formare încă, mai vin și alte insecte, care folosesc buretele pentru scopurile lor. Acolo își depun ouale unde apoi se clocesc. Aceste ce vin mai târziu, firesce, că nimicesc pușorii cei tineri a celor d'ântei. Eată și aci lupta pentru existență!

Bureții acestia de rose sînt mai fără miros, au însă un gust dulce plăcut.

Omul și-a pretăcut pre ei sau praful lor, sau mustul cel vinos în mijloace contra vătămăturii, a morburilor de beșică și rărunchi și în contra mușcării de căni turbați. Poporul îi folosese și ca medicină contra durerilor de dinți. Iau în gură un burete cam proaspăt și țin fața cătră un vas cu apă. Într'aceea câte odată cad din bu-

cățile de burete vermuleți mici în apă, și poporul crede că acei vermuleți sînt care și-au fost atacat dinții, precând, — cum am mai dis, — aceia sînt cauzătorii buretelui, și nici-când a durerii de dinți. Puși bureții acestia sub perină la cap, aduc la tiner și bêtrân somn lin și visuri curate, plăcute.

Cine vrea să adune bureți de trandafir, să-și vadă de lucru din toamnă, căci iarna îi adună apoi șoareci și multe soiuri de paseri, pentru larvele ce sînt în ei. Bureții după-ce se coc au coloare roșie, de aceea multe popoare primitive îi consacrau deilor focului, lui Thor, Locki și Surtur.

Cu bureții acestia roșii stau în legătură și dracii și așa numitele spirite de case.

În Schleswig se numesce măceșul „planta dracului“ și adecă din următoarea cauză:

Dracul, după-cum toți o scim din tradiție, fû alungat din cer, unde fû ânger; dar' el ear' voi a se sui în sus la cer. Spre scopul acela își aduse o plantă, care-și avea spinii chiar ca fusceii scării. Ddeu însă, vêdend planul Satanei, îl zădărnici, și planta ce era sê-i servească de scară cătră cer, o făcû tufșu umilit. Atunci se mânia Satana atît de teribil, încât unii spini îi încovoia ca unghiile papagalului, cât se sgărie pe oameni și pe vite și sê smulgă lâna oilor.

Cacadările se numesc și fragile (fructele, poamele) lui Iuda, deoarece-ce Iuda cel cu barbă roșie s'a spândurat într'un rosar sêlbatec. Români dic, că într'un soc, din care cauză te și dor măselele de pui lemn de soc pe foc. Se dice, că rugul mai bucuroș ar cresce în locuri, unde mai nainte au fost locuri sfinte, altare de jertfă, cimiter, de unde se și numesce tufa cea sfântă.

În unele locuri, d. e. la Rinul-de-jos, se numesce Friggdorn, și-i iertat a se culege numai Vinerea. Deși, — după credința poporului, — Vinerea nu-i iertat a prinde nimic, deoarece-ce este o di nenorocoasă, totuși ea este diua cu vremea cea mai bună, și aceea vine de acolo, că maica Domnului Vinerea și-a spălat rufele și le-a întins sê se usce pe tufe de rug sêlbatec, dar' ca sê se usce avû lipsă de soare și soare-i Vineria până în diua de adi. De atunci înfloresc unii rugi alb și au o putere așa de mare, cât și strigoile sê tem de ei și bieții piculici, numai apropiându-se prelungă ei își perd blana cea de lup și rămân oameni ca oamenii. Tot din cauza aceasta și pun Români săteni spre Sf. George, — când umblă mai tare strigoii, — rug sêlbatec la uși și ferestri, la porți, porțițe și la grajduri, că preste rug nu pot trece strigoii. Rugul cel alb înfloresce numai odată în an; — vai va fi însă, dacă cândva va înflori de 2 ori, că atunci va fi sfîrșitul lumii.

Prelungă stejar și salcă rosa apare cea mai atacată de insecte.

O legendă de a noastră susține, că rosele au fost numai albe la început și sînt roșii numai de când a privit omul la ele prima-dată. Eată cum dice Veronica Micle:

Dumnezeu vrînd sê 'ncunune,
De cununi această lume,
Flori cu brațul seu cel sfânt
A semănat pre pământ.

Și menind pe fiecare
Floare mică, floare mare,
Ca sê poarte 'n sinul lor
Un simbol strălucitor,

A dis rosei: „Floare dalbă,
„Inflorind, tu sê fi albă,
Ear' corola ta sê fie
Semn de nevinovăție“.

Dar' când fu ca să 'nflorescă
Sinul să 'și-'l desvêlească,
La ea omul a privit
Și ea 'ndată s'a roșit!

Și de-atunci sub cer, sub stele,
Câte dalbe floricele
Să 'nroșesc fără de scire
Sub vicleana lui privire!

(Va urma).

Jucătoare marocană.

(Cu ilustrațiune).

Jocul în toate timpurile și la toate popoarele a ocupat și ocupă un loc de frunte la petreceri vesele și la festivități și a ajuns prin urmare să formeze obiectul unei deosebite cultivări nu numai în antichitate, ci și în zilele noastre. Dar' până când la popoarele civilisate europene și la cele, care au adoptat civilizațiunea lor, participarea la joc a membrilor unei întruniri, care voiesc să se înveselească, este activă, pe atunci la popoarele orientale, mai ales la mahomedani, cum sînt și Marocanii, jocul se execută numai de anumite persoane, și membrii întrunirii se înveselesc privind numai, nu participând înșiși la joc. Jocul se execută mai ales de femei tinere și frumoase, care la sunetul unei tamburine sau al cobzei execută diferite evoluțiuni cu corpul, mai domoale, sau mai repezi și mai pasionate. Ilustrațiunea noastră ne înfățișază o astfel de jucătoare marocană, precum se arată prin orașele marocane prin localuri publice.

Conduct funebral în Veneția.

(Cu ilustrațiune).

Frățiorul mai mare și-a dat tributul din urmă vieții acesteia pămîntesci și rudeniile mai deaproape a încărcat rămășițele trupesci ale răposatului nu pe carul mortuar, care pe canalele Veneției nu poate comunica, ci pe barca cea căptușită cu negru, pentru a le duce la repausul etern, la țermul lagunei ce se zăresce în depărtare. Sorioara cea mică, de lîngă sicriu, plînge pre iubitul și nedespărțitul ei soț de joc, mama deplînge pre unicul ei băiețel, în care puse atâtea speranțe, tatăl, precum, în viață fiind copilul seu, a lucrat neobosit pentru a-i da crescerea trebuincioasă, așa și acum îi arată serviciul din urmă conducîndu-l, cu resignațiune în voia celui Etern, la „lăcașurile unde dreptii se odihnesc“, ear' bunica îi premerge cu gândul acolo, unde în curînd îi va urma cu trupul...

Literatură și sciință.

— **Istoria biblică** a vechiului și noului testament, întocmită mai ales pentru tinerimea din școalele populare române, de George Ludu, preot și Ioan Dariu, învățător, ilustrată cu mai multe icoane, tocmai a apărut în editura librăriei N. I. Ciurcu în Brașov. Prețul 30 cr. Pe 111 pag. se expun în povestire liberă 50 bucăți alese din testamentul vechiu și 60 din testamentul nou, cu abateri dela modul cu întrebări și răspunsuri, obiceiuit până acum în cea mai răspîndită a noastră „Istorie biblică“. După fiecare povestire se adaugă câte o învățătură morală în prosă sau în versuri, unde se potrivește, câte un pasagiu din catechism, și în urmă „Întrebări răsămătoare“. Învățătura morală, pasagele din catechism și întrebările răsămătoare sînt deosebite de text prin tipar deosebit. Limba folosită în povestire este preste tot potrivită, hîrtia, tiparul și ilustrațiunile sînt bune. — **Gramatica limbei române** pentru școalele populare, în trei cursuri, de Maxim Pop, profesor. Carte aprobată de În. minister reg. ung. de culte la anul 1886, a apărut

în ediția a doua, revădută, în editura librăriei N. I. Ciurcu, Brașov. Prețul 30 cr. În cursul I-ii se tractează în 22 §§-i propozițiunea simplă și părțile ei; în cursul al 2-lea se tractează în 33 §§-i propozițiunea desvoltată și contrasă; cu părțile ei; în cursul al 3-lea se tractează în 16 §§-i propozițiunea compusă și eliptică. Cursul 1 și 2 cuprind învățătură pe scurt a celor trebuincioase din partea etimologică și sintactică, cursul al 3-lea numai din sintactică. Un adaos de 11 §§-i dă câteva notițe ortografice și stilistice. Și în partea gramaticală și în partea stilistică se dau întei exemple, din aceste se extrage regula și în urmă se dau câteva „teme“ pentru deprinderea celor învățate. — „**Minerva**“, diar literar, beletristic și de distracțiune sub redacțiunea dlui George Curteanu, totodată proprietar și editor, a început se apăra în Bistrița, în tipografia Carol Orendi, în numeri de câte 1 coală, la 1 și 15 a fiecărei luni. Prețul pe an 4 fl. Nr. 1 dela 1/13 August are următorul cuprins: 1. La moartea lui Mihail Kogălniceanu, poezie de George Simu. 2. Scrieri literare de preotul Macaveiu. 3. Destinul, novelă orig. de Paulina C. Z. Rovinariu. 4. Răsbunarea Țarului, novelă de M. Moravanszky. 5. Literatură populară. 6. Din caracterele lui la Bruyère, traducere de I. Baritiu. 7. Corespondență. 8. Diverse. 9. Ghicitură de șac. 10. Anunțuri.

Teatru, musică și arte preste tot.

— **Musicalii noue.** Souvenir de Govora, marș pentru piano, compoziție de Fr. Negulescu, seful musiciei regimentului 1 de dorobanți, a apărut la Craiova în editura S. Samitca. — Foaia Primăverei, polca, și Souvenir de Ciahlău, vals, compoziții de G. Gheorgiu, profesor de musică la institutele unite din Iași, au apărut la librăria D. Maugsch în Iași.

Economic.

— **Cum se alungăm rîmele din saciile (răvarele) de flori?** Pentru a alunga rîmele din saciile de flori luăm apă limpede, bine caldă, însă nu ferbinte, și udăm cu ea plantele din sachie până se scurge cu îmbelșugare din ele, ear' de deasupra continuăm cu turnarea apei calde. Toate rîmele, căutând să fugă de această urcare a temperaturii, es la suprafață, de unde cu înlesnire pot fi delăturate. Alt mijloc este o fertură de coji verzi de nucă sau de castanii, sau de foi de tăbac, cu a cărei apă străcurată, căldută sau rece, udăm plantele din saccii. Și cu acest mijloc putem alunga rîmele, dar' se poate să stricăm și plantele, pentru-că argăseala, ce se află în acest decoct împedecă desvoltarea ulterioară a plantelelor.

Un mijloc foarte bun este și următorul: Sacsia din care vrem să depărtăm rîmele o aședăm, după-ce cu un lemn ascuțit am desfundat bine găuricea din fundul sacciei, în o altă sachie mai mare, în care am pus cam până la jumătate pămînt umed, bogat în frunze uscate pe jumătate dobite. Rîmele miroasă îndată pămîntul priincios și se trag fără aminare prin găuricea din fund în sacsia a doua, unde se află apoi cu înlesnire. Dar' e mai ușor a preîntimpina un rîu, decât a-l delătura după-ce odată s'a incubat. De aceea e bine să nu lăsăm rîmele să ajungă în saccii. Aceasta o putem încungiura prin aceea că, avem de grije să nu se afle rîme în pămîntul ce-l dăm florilor și prin aceea, că nu punem saciile nici-odată de-adreptul pe pămînt, ci în o gaură săpată anume, în care aședăm saccia așa, că marginea ei se stee cu câțiva centimetri mai sus ca suprafața pămîntului. În astfel de saccii rîmele nu intră și din capul locului n'avem de a face cu ele.

Cronica săptămânii.

— **Comitetul central electoral** al partidului național român din Transilvania și Ungaria în întrunirea sa dela Sibiu din zilele de 30 și 31 August st. n. ocupându-se de scirile, ce se răspândiseră prin mai multe diare din Bucuresci asupra activității sale și a presidentului seu; prin conclusele aduse își arată pe deoparte viua satisfacțiune pentru interesarea presei de preste Carpați de cauza națională a Românilor de dincoace, pe de alta însă își exprimă regretele, că acele foi bucuressene, induse în eroare prin informațiuni neexacte, par a se fi pus în serviciul unei agitațiuni de natură mai mult a strica, decât a folosi cauzei, și desaproabă pre cei, care direct sau indirect, fie și cu cele mai bune intențiuni, au contribuit la acea discuțiune diaristică. Și după-ce, cu majoritate, a declarat de corectă atitudinea presidentului seu, comitetul a enunțiat, că în direcțiunea sa politică nu a suferit și nu va suferi nici o ingerență străină, ci se va conduce numai de postulatele, dorințele și aspirațiunile poporului român. Conclusele aceste, care aveau să fie publicate în organele de publicitate ale partidului, au fost publicate mai înainte de aceste, prin foaia „Telegraful Român” și „Hermannstädter Zeitung”. Aceasta, precum și împregiurarea, că presidentul comitetului, dl. V. Babeș, a adresat redacțiunii „Telegrafului Român” o epistolă, în care își exprimă mulțumirile sale pentru atitudinea prelaților noștri în casa magnaților, în afacerea asilelor de copii, și pentru atitudinea foilor „Telegraful Român” și „Unirea” în ceea ce privește această parte a luptei noastre naționale, se fie oare considerate ca începutul unei intrări în partidul național român, și a acelora, care până acum n’au făcut parte din acest partid? Viitorul apropiat va arăta în ce direcțiune se vor desvolta lucrurile. — **Asupra situațiunii cabinetului Szapáry** publică oficiosul „Pol. Corr.” din Viena un comunicat dela Budapesta, în care se dăce că, cercurile parlamentare ungare nu cred că reforma administrativă se va termina în decursul sesiunii actuale, că mulți membri ai partidului n’au fost mulțumiți cu procedura cabinetului în afacerea numitului proiect și că prin urmare situațiunea guvernului unguresc apare într’o lumină foarte posomorită. — **Întrevedere de monarhi.** Cu ocaziunea manevrelor din Silesia ale armatei austro-ungare, care s’au făcut în prezența Maj. Sale Monarchului nostru, au asistat la aceste exerciții și împăratul Germaniei și regele Saxoniei. Împregiurarea, că monarhiile Austro-Ungariei și Germaniei au fost însoțiți de ministrii contele Kálnoky și cancelarul Caprivi, dă acestei întâlniri de monarhi la manevre și o importanță politică. Întâlnirea amintită în mijlocul unei mare părți a armatei austro-ungare, care a fost cu deosebire lăudată de împăratul german, se consideră ca o nouă manifestațiune a firmei voințe a suveranilor numiți de a lucra „întru consolidarea elementelor, în a căror strînsă legătură zace o garanție nebiruită a păcii”, și a întări în Europa convingerea, că alianța puterilor centrale europene, fiind asigurată prin o armată puternică, rămâne strînsă și impunătoare. — Cu privire la **convențiunile comerciale** dintre Austro-Ungaria și Germania cu Italia, pentru care decurg negoțiările în München, se telegrafează din Roma, că negoțiările cu Germania decurg favorabil, dar’ cele cu Austro-Ungaria merg mai încet, deoarece reprezentanții Austro-Ungariei ar voi se obțină dela Italia unele favoruri pentru recompensa pagubelor cauzate prin zădărnicea negoțiărilor dintre Franca și Italia. Se speră însă, că toate diferențele se vor aplana. — Scirile aduse de diarul englez „Standard” asupra noiei faze în care a intrat **cestiunea Dardanelor** se adevărește, deși nu în întreg

cuprinsul. Conform scirilor oficioase Turcia a conces vaselor din flota voluntară rusească de pe Marea-neagră trecerea prin Dardanele, chiar și ducând soldați, dacă poartă pavilion comercial și fac arătare autorităților turcesci despre echipagiul cu soldați. Fiindcă prin această concesiune a Turciei se alterează stipulațiunile tractatelor internaționale cu privire la strîmtorile dintre Marea-neagră și Marea-mediterauă, se crede că va urma un paș comun al puterilor la Poartă în această afacere dela care însă probabil că Franca se va abține. Concesiunile făcute Rusiei se consideră ca semnul unei schimbări a politicei turcesci de până acum. Cei-ce judecă astfel își intemează părerea lor pe împregiurarea, că cabinetul turcesc în frunte cu Kiamil-Pașa, considerat ca amic al Angliei, a fost înlocuit prin un nou cabinet, în frunte cu Djevat-Pașa, care se consideră ca amic al Rusiei.

— Deslegarea ghicitei din Nr. 33 este:

C
m i r
o r c a n
a u r e l i a
a u s t r a l i a
m a c e d o r o m â n

Deslegări nimerite am primit dela: Axente Banciu, Seliște; S. Roșu, Sebeșul-săsesc; Ioachim Munteanu, Gurariului; Ilie Georgescu, Poiana; Eufemia Catona, Murăș-Oșorheiu; Nicolae Onciu, Uzdin; Andron, Sara-vale; D. Munthiu, Poiana; Eugenia V. Ciura, Abrud; Mărioara Gețe, Cuceu; Leontina Moldovan, Benefalëu; Maria David, Abrud.

La sortire s’a tras numele dlui S. Roșu din Sebeșul-săsesc, căruia s’a dispus a se trimite colecția de cărți din editura Institutului Tipografic.

Ghicitura de șac.

De **Sextiliu Pușcariu.**

mă'n-	-ză,	pul	-nă-	-că	vi-	Eu	-gă
ca-	Du-	-dă,	-tea-	meu!	-chin-	Tré-	-mă
pa-	tă-	De	pes-	-re	cu	și	mai
A.	-te	-ză,	scal-	mă'n-	Ba-	ma-	rëu,
-res-	de	Ea	când	Du-	mă	u-	mă
tor-	V.	-pul	Ea	-tem	suf-	-tul	trea-
stă	-ce,	-tu	-nă-	lu-	-că	cres-	sûm
-na.	și	'mea'mi	lim-	-ce!	-rea	-le,	vên-

A se deslega după săritura calului.

Corespondența foi.

— A., Sara-vale: Spațiul îngust al foi nu ne permite a lua despre astfel de casuri notiță atât de pe larg. Vom scoate dar' ce e neapărat pentru publicare. — D. Z. Lp.: Versurile „Poporul Român” are imperfecțiuni în formă, care împedecă publicarea. — D. M., Arad: Povești populare publicăm, numai să fie bine alese și interesante. Pentru celelalte mulțumită. Când le va veni rîndul.

Editura Institutului Tipografic, societate pe acții în Sibiu. — Redactor responsabil: **Dr. D. P. Barcianu.**

Tiparul Institutului Tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necșa.